

ГОТОВНОСТ НА БРЕМЕННИТЕ ЗА РАЖДАНЕ ПРЕЗ ПОГЛЕДА НА СТАЖАНТ-АКУШЕРКИ НА МУ-ВАРНА

Валя Димитрова, Славена Илиева, Румяна Лалева

МУ-Варна, Факултет „Обществено здравеопазване“, Катедра „Здравни грижи“

PREGNANT PATIENTS' READINESS TO GIVE BIRTH THROUGH THE EYES OF MIDWIFE INTERNS AT THE MEDICAL UNIVERSITY OF VARNA

Valia Dimitrova, Slavena Ilieva, Rumiana Laleva

Department of the Health Care, Faculty of Public Health, Medical University of Varna

РЕЗЮМЕ

Въведение: Всяка жена смята раждането за важен момент и изключително сериозно изпитание, но към настоящия момент у нас жените, които се подготвят за него, са малко. Анализът на достъпната литература ни дава основание да приемем, че отговорните фактори за недостатъчната и дори хаотична подготовка на бременните за раждането у нас са множество и имат разнороден характер.

Цел: Да се проучи готовността на бременните за раждане и ролята на акушерката в подготовката на жените.

Материал и методи: Проведено е проучване сред студенти дипломанти от специалност „Акушерка“ на МУ-Варна (28) чрез пряка индивидуална анкета през м. юни 2017 г. Използвани методи – документален, статистически – анкетен, графичен анализ.

Резултати и обсъждане: Студентите дипломанти на МУ-арна считат, че има съществени недостатъци в подготовката на бременните, постъпващи за раждане (89.28%). Студентите считат, че съществуват възможности подготовката на жените да се подобри (92.86%). Според тях въпреки ограниченията и неясните регламенти акушерките са основен ресурс за подготовка на бременните за раждане (67.86%). Повечето от анкетираните смятат, че акушерските грижи са един недостатъчно използван ресурс за обучение на жените (78.57%). Студентите предлагат разнообразни методи за обучение на пациентите - беседа (71.43%), демонстрация (67.86%), дискусия (39.29%) и тренинг (32.43%). Анкетираните считат, че пациентите ще бъдат по-добре подготвени за раждане, ако бре-

ABSTRACT

Introduction: Every woman perceives the process of giving of birth as a very important moment and exceptionally serious challenge, but up until this very moment, in Bulgaria, the women preparing themselves for this are not too many. The analysis on available literature gives us the impression that the factors responsible for the insufficient or even complete lack of preparation of pregnant patients for giving birth are too many and have a different origin.

Aim: The aim of this paper is to observe the readiness of pregnant patients for giving birth and the role of the midwife in their preparation.

Materials and Methods: A research was conducted among Midwife graduates at the Medical University of Varna (28) in June, 2017 using a direct individual survey. The methods used were as follows: documentary, sociological – survey, statistical and graphological.

Results and Discussion: Students graduates from the Medical University of Varna think that there are fundamental disadvantages in pregnant women's preparation (89.28%). Students also think, that there are existing opportunities for further preparation improvement (92.86%). According to their opinion, no matter the limitations and unclear regulations, midwives are a basic resource for pregnant women's preparation for giving birth (67.86%). The majority of the inquired think that midwife care is a resource not utilized to its maximum in the improvement of the preparation of pregnant women (78.57%). Students have suggested alternative educational methods – discussion (71.43%), demonstration (67.86%), conversation (39.29%) and training (32.43%). The inquired students think that patients will be better prepared for giving birth if the pregnancy is monitored in an autonomous midwife practice (78.57%) and do suggest

менността се наблюдава в автономна акушерска практика (78.57%), и сочат, че тя създава най-благоприятни условия за обучение на пациентите (64.29%). Студентите убедено считат, че акушерките биха получили доверието на пациентите при подготовка за раждане и отглеждане на новороденото (89.29%).

Изводи: Акушерските грижи са един недостатъчно използван ресурс при полагането на антенатални и перинатални грижи за жените. Автономните акушерски практики биха създали идеална среда за практикуване на медицина, ориентирана към нуждите на конкретния пациент.

Ключови думи: акушерка, бременна, подготовка за раждане

ВЪВЕДЕНИЕ

Всяка жена смята раждането за важен момент и изключително сериозно изпитание, но към настоящия момент у нас жените, които се подготвят за него са малко. Защо повечето бъдещи родители не се подготвят за предстоящото раждане?

Анализът на достъпната литература ни дава основание да приемем, че отговорните фактори за недостатъчната и дори хаотична подготовка на бременните у нас за раждането са множество и имат разнороден характер:

- бременността поглъща цялото внимание на бъдещите майки; те като правило не са подготвени за самата бременност и отлагат подготовката за раждането; неразположенията на бременността или появила се патология също служат за „извинителна“ причина за такова отлагане;
- мисълта за раждането всява страх - в представите на хората раждането е страшно и ужасно изпитание, което протича със силна болка и може да доведе до тежки усложнения, много често в хода на раждането се налагат строги ограничения и медицински интервенции, които са болезнени, родилката страда и не може да се възстанови с дни, което е основание да не се тревожат бременните с мисли за раждането; неслучайно психолозите говорят за страх от раждането – токофобия и стратегии за преодоляването му.
- много жени мислят, че единствената им задача, свързана с подготовката за раждане е да изберат клиника и лекар, при когото

that it provides the best educational conditions for the patients (64.39%). Students also think that midwives would gain patients' trust if they are allowed to prepare the pregnant women to give birth and train them to provide after-birth childcare (89.29%).

Conclusion: Midwife health care is an underestimated resource in providing antenatal and perinatal healthcare for women. Autonomous midwife practices would create ideal environment for practicing medicine, oriented towards the current patient's needs.

Keywords: midwife, pregnant woman, giving birth preparation

- да родят; те считат, че всичко е в ръцете на лекарите и от тях самите нищо не зависи;
- фактът на задължителното постъпване в болница е предпоставка раждането да бъде свързано с медицината и с доминиращата роля на лекарите и вероятно е удобно да се мисли, че е достатъчно всичко да се остави в техни ръце; възможността в лечебните заведения да се заплаща „избор на екип/лекар“ се възприема от повечето от бременните като подготовка за раждането.
 - недостатъците на регулативните механизми и липсата на стандарти за пренатални и перинатални грижи, полагани от акушерка – самостоятелно или в екип с лекар са предпоставка подготовката за раждане да бъде силно пренебрегвана и осъществявана в недостатъчен обем при консултирането на бременността.
 - въпреки възможностите на акушерките да организират училища за родители, липсата на традиции и механизми за финансиране не стимулират създаването и функционирането на такива структури.
 - много често основен източник на информация за акта на раждане и отглеждане на новороденото са разказите на приятелки или близки, информация в интернет, която не винаги е коректно и компетентно поднесена и има обратен ефект – вместо да успокои страховете на жените ги тласка към избор на опертивно родоразрешение (неслучайно в България делът на раждания с цезарово сечение е няколко пъти по-висок в сравнение с развитите страни).

А преодоляването на страха от раждането изисква адекватна психологична и физическа подготовка на бременната, която да ѝ позволи да бъде активната страна в процеса на раждане, подпомагана дискретно от компетентни професионалисти.

ЦЕЛ

Да се проучи готовността на бременните за раждане и ролята на акушерката в подготовката на жените.

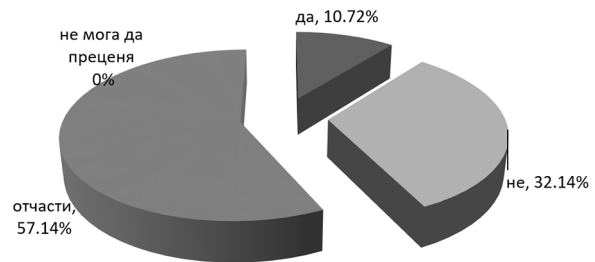
МАТЕРИАЛ И МЕТОДИ

Проведено е проучване сред студенти - дипломанти от специалност „Акушерка“ на МУ – Варна (28) чрез пряка индивидуална анкета през м. юни 2017 г. Използвани методи – документален, статистически – анкетен, графичен анализ.

РЕЗУЛТАТИ И ОБСЪЖДАНЕ

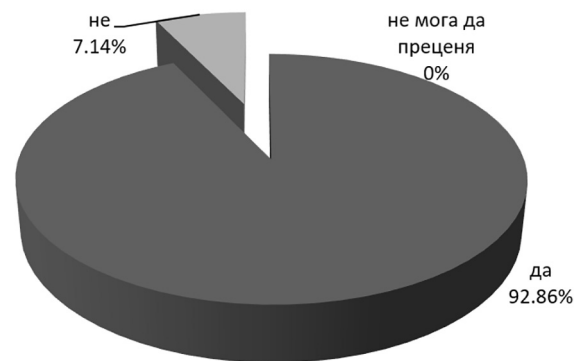
Адекватната подготовка на бременните за раждане е предпоставка за намаляване на страховете на жените и трябва да започне още с регистрирането на бременността в женска консултация. С приближаването на термина за раждане тя трябва да става все по-интензивна, така че да превърне раждащата в активна страна в процеса. Настоящият регламент на акушерски грижи не определя конкретно какъв обем знания и умения трябва да придобие бременната, кой и по какъв начин да извърши подготовката за раждане, което оставя консултирането на жените и подготовката за раждане на свободната интерпретация на медицинските специалисти, наблюдаващи бременността. Липсата на конкретика вероятно е причина за силно подценяване на дейностите по подготовката за раждане. Студентите – дипломанти на МУ – Варна считат, че има съществени недостатъци в подготовката на бременните, постъпващи за раждане (89,28%). Повеќе от половината от анкетираниите считат, че жените са подготвени отчасти (57,14%) или че не са подготвени (32,14%). Според студентите делът на жените, които постъпват адекватно подготвени е нищожен (10,71%). Мнението на студентите идентифицира сериозни пропуски в консултирането на бременността и подготовката на жени за раждане (фиг. 1).

Мнозинството от студентите считат, че съществуват възможности подготовката на жените за раждане да се подобри (92,86%). Вероятно мнението на анкетираниите означава от една страна, че и при сегашната организация на антената

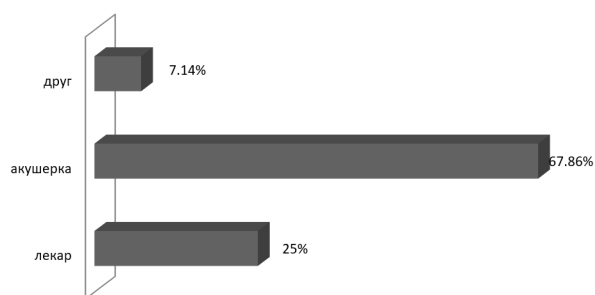
Фиг. 1. Готовност на бременните за раждане

талните и перинаталните грижи може да се извършва обучение на пациентите и подготовка за раждане. От друга страна отговорът на студентите може да означава, че наличните резерви не се използват целесъобразно, което налага промяна на регламентите и правилата при наблюдението на бременността и подготовката за раждане и отглеждане на новороденото (фиг. 2).

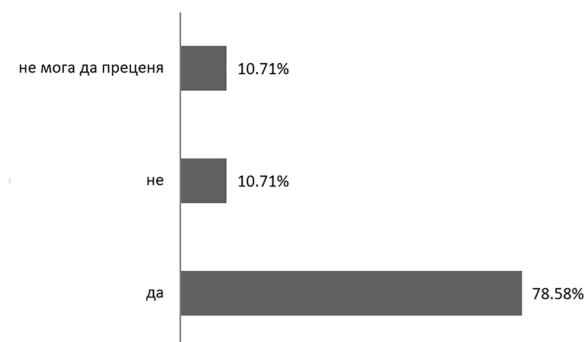
Фиг. 2. Възможности за подобряване на подготовката на жените за раждане

Интерес за настоящото проучване представлява мнението на студентите по въпроса кой в момента подготвя бременните за раждане у нас. Повеќе от половината от студентите считат, че жените са подготвяни от акушерка (67,86%). Около ¼ от анкетираниите сочат, че и лекарите подготвят жените за раждане (25%). Нищожен е делът на студентите, които смятат, че пациентите са подготвяни по друг начин (7,14%). Имайки предвид, че сега действащото законодателство не гарантира задължителното участие на акушерка в наблюдението на бременността, мнението на студентите е неочаквано. Техния отговор е доказателство, че в момента подготовката на бременните за раждане е недостатъчно регламентиран процес и е дейност, оставена на свободната воля и интерпретация на специалисти или лица без медицинско образование. Вероятно мнението на студентите означава, че въпреки ограниченията и неясните регламенти акушерките са основен ресурс за подготовка на бременните за раждане-то (67,86%) (фиг. 3).

Фиг. 3. Специалист, подготвящ бременните за раждане

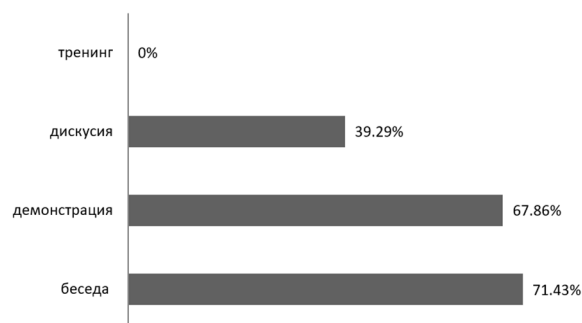
Доказателство за това е мнението а студентите по въпроса считат ли, че ролята на акушерката в подготовката на бременните за раждане в момента, у нас е подценена. Повечето от анкетираниите потвърждават, че акушерските грижи са един недостатъчно използван ресурс за подготовката на жените за раждане (78,57%). Нищожен е делът на отговорилите отрицателно (10,71%) или на колебаещите се (10,71%). Прави впечатление, че студентите са твърде категорични, въпреки, че мнението им е формирано по време на клинична практика, а за целта са подбрани добре работещи женски консултации, в които лекарят и акушерката работят в екип (фиг. 4).

Фиг. 4. Подценяване ролята на акушерката при подготовката на жените за раждане

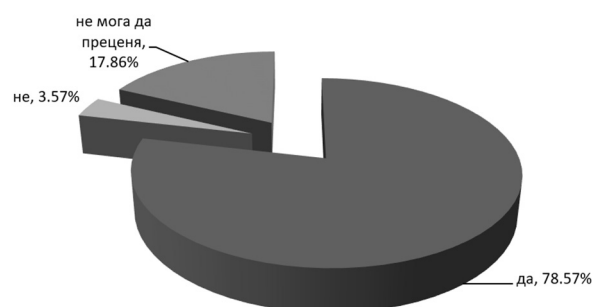
Студентите имат конкретни виждания как трябва да се осъществи подготовката на бременните за раждане и отглеждане на новороденото. Многообразието от методи, които предлагат да бъдат прилагани е още едно доказателство за отговорността, която те са готови да поемат за женското репродуктивно здраве и в частност по отношение на обучителната функция на акушерката спрямо пациентите. Мнозинството от анкетираниите са посочили като подходящи методи беседа (71,43%), демонстрация (67,86%), дискусия (39,29%) и тренинг (32,43%). Мнението на студентите може да означава и висока оценка, която те дават на знанията и уменията на съвременните акушерки във връзка с обучението на пациен-

тите. Сборът от отговорите надхвърля 100%, т.к. анкетираниите са посочвали повече от един отговор (фиг. 5).

Фиг. 5. Предпочитани методи за обучение на пациентите

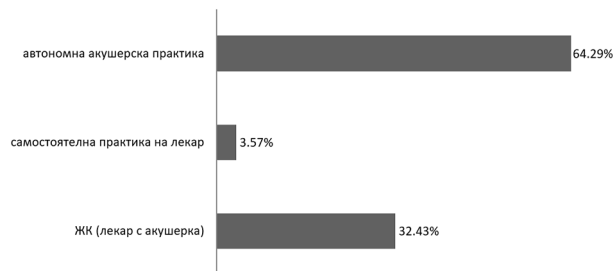
Твърдата увереност в ползите от обучение, проведено от акушерка проличава от отговора на въпроса считат ли, че пациентите ще бъдат по-добре подготвени за раждане ако бременността се наблюдава в автономна акушерска практика. Болшинството от анкетираниите са уверени в знанията и уменията на акушерките (78,57%). Нищожен е делът на колебаещите се (17,86%) или отричащите такава полза (3,57%). Мнението на студентите още веднъж показва, че съвременните акушерки са компетентни, знаещи и можещи професионалисти, които са готови да посрещнат предизвикателствата на автономните акушерски функции при консултирането и обучението на жените (фиг. 6).

Фиг. 6. Ползи за пациентите, обучавани в автономна акушерска практика

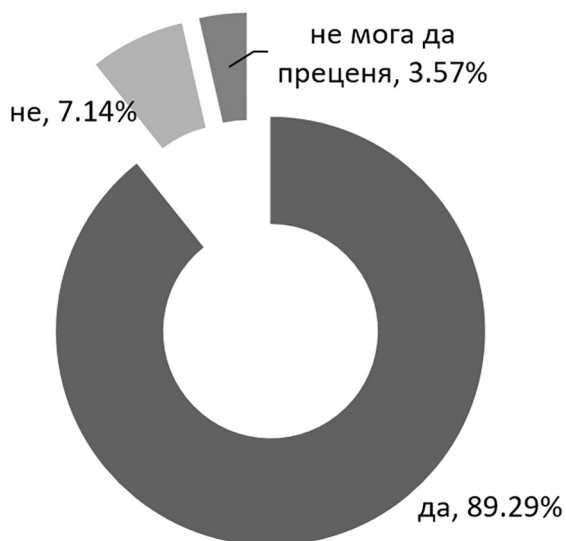
Доказателство за това е мнението на студентите по отношение на най-подходящата структура за наблюдение на бременността. Болшинството от студентите сочат, че най-благоприятни условия за обучение на пациентите създава автономната акушерска практика (64,29%), следвана от ЖК (лекар и акушерка) (32,43%). Анкетираниите са твърдо убедени, че самостоятелна практика на лекар – акушер-гинеколог не създава условия за обучение на пациентите (3,57%). Отго-

ворът на студентите свидетелства за твърдото им убеждение, че е необходима реорганизация на антенаталните и перинаталните грижи, за да бъдат постигнати целите им и да бъде практикувана медицина, съобразена с нуждите на конкретния пациент (фиг. 7).

Фиг. 7. Най-подходяща структура за обучение на пациенти

Студентите убедено считат, че акушерките биха получили доверието на пациентите при подготовка за раждане и отглеждане на новороденото (89,29%). Незначителен е делът на колебаещите се (3,57%) или на отхвърлящите възможността пациентите да се доверят на акушерка за обучение във връзка с раждането (7,14%). Мнението на студентите отразява твърдата увереност на бъдещите акушерка във връзката акушерка-пациент и техните намерения да отдадат знанията и уменията си в полза на пациентите (фиг. 8).

Фиг. 8. Доверие на пациентите към акушерката

ИЗВОДИ

Получените резултати ни дават основание да направим следните изводи:

1. Студентите изказват мнение за наличие на сериозни пропуски в консултирането на бре-

менността и подготовката на жените за раждане (89,28%).

2. Анкетираните считат, че съществуват възможности подготовката на жените за раждане да се подобри (92,86%).
3. Студентите посочват, че въпреки ограниченията и неясните регламенти акушерките са основен ресурс за подготовка на бременните за раждане (67,86%).
4. Повечето от анкетираните смятат, че акушерските грижи са един недостатъчно използван ресурс за подготовката на жените за раждане (78,57%).
5. Студентите предлагат разнообразни методи за обучение на пациентите - беседа (71,43%), демонстрация (67,86%), дискусия (39,29%) и тренинг (32,43%).
6. Анкетираните считат че пациентите ще бъдат по-добре подготвени за раждане ако бременността се наблюдава в автономна акушерска практика (78,57%).
7. Студентите сочат, че най-благоприятни условия за обучение на пациентите създава автономната акушерска практика (64,29%), следвана от ЖК (лекар и акушерка) (32,43%).
8. Студентите убедено считат, че акушерките биха получили доверието на пациентите при подготовка за раждане и отглеждане на новороденото (89,29%).

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Акушерските грижи са един недостатъчно използван ресурс при полагането на антенатални и перинатални грижи за жените. Автономните акушерски практики биха създали идеална среда за практикуване на медицина, ориентирана към нуждите на конкретния пациент. Мнението на студентите е още едно доказателство, че промяната на образователните стандарти, изравняването на образованието на акушерките в рамките на Европейския съюз, създаването на силна съсловна организация и членството в международни професионални сдружения е довело до нова визия и компетенции на съвременните акушерки, които търсят полагащото им се място в общественото здравеопазване.

ЛИТЕРАТУРА

1. Бечева, М., Реформа на системата на медицинското образование и медицинската помощ, Здравна икономика и мениджмънт, бр. 4 (50), 2013

2. Василева, М., Нови здравни предизвикателства в Европа в условията на световна криза, сп. „Здравни грижи”, бр.3, 2011
3. Василева, М., В Сеул бе подчертана ключовата роля на медицинските сестри и акушерките за постигане на стратегическите цели на 21 век, сп. „Здравни грижи“, бр. 2, 2015
4. Грудева, М., В. Димитрова, Връзка и взаимозависимост между педагогическата подготовка и реалната клинична практика на акушерката, сборник доклади, Съвременното обучение между теорията и практиката, София, 2010
5. Димитрова, В., Ролята на акушерката при консултирането на жени, сборник доклади, Trakia journal of sciences, 6, 2, 2008
6. Димитрова, В., С. Павлова, Връзка и взаимозависимост между пренаталното обучение на родилките и страха от раждането, Здравни грижи, бр. 4, 2011
7. Димитрова, В., Новите задачи и функции на акушерката в извънболничната помощ, сп. „Здравни грижи”, бр.2, 2012
8. Димитрова, В., Задачи на акушерката в извънболничната помощ, Здравни грижи, бр. 3, 2013
9. Димитрова, В., Т. Евтимова, Т. Боева, Ефективност на извънболничната акушеро - гинекологична помощ, Юбилейна научна конференция „50 години катедра Социална медицина и организация на здравеопазването” МУ – Варна, 2014
10. Димова, Ан., М. Рохова, Ем. Мутафова, Елка Атанасова, Ст. Коева и кол., Здравни системи в преход, Варна, 2013
11. <http://www.noviteroditeli.bg>, Цалова, Ел., Подготовка за раждане 2016
12. <https://babysling-bg.com/> Какво е леко раждане и защо подготовката за раждане е важна?, 2012
13. <http://bremennost.bg/podgotovka-za-rajdane.html#top>, Подготовка за Раждане, 2016

Адрес за кореспонденция:
Valia Dimitrova,
Medical University “Prof. Dr. P. Stoyanov “- Varna
Faculty, Public Health
Department of the Health Care
e-mail: valadim@abv.bg